

Regulating Smart Cities, 11è Congrés Internacional d'Internet, Dret i Política

Joan Balcells

Estudis de Dret i Ciència Política (UOC)

Data de publicació: desembre del 2015

L'onzè Congrés Internacional d'Internet, Dret i Política (IDP 2015), organitzat pels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya, va estar dedicat a la regulació de les *smart cities* (ciutats intel·ligents). El Congrés va reunir els dies 2 i 3 de juliol al Palau Macaya de Barcelona acadèmics i professionals del món del dret, la política i la tecnologia per debatre sobre els aspectes legals, polítics i socials del fenomen *smart city*. Com en les edicions precedents, a més del tema central, el Congrés va abordar altres qüestions d'interès relacionades amb la confluència de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) amb el món del dret i de la política. La inauguració del Congrés va anar a càrrec de Josep A. Planell, rector de la Universitat Oberta de Catalunya, i d'Ana M. Delgado, directora dels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya.

Més enllà de la fortuna de l'etiqueta «*smart*» en termes de màrqueting de ciutat, el debat planteja qüestions de fons de gran transcendència. Què fa que una ciutat sigui realment «intel·ligent»? Quin paper juguen les TIC i els diferents actors urbans a l'hora de construir aquesta «intel·ligència» col·lectiva?

El debat sobre les *smart cities* incideix de ple en el potencial que tenen les TIC en la cerca de solucions innovadores a la complexitat, problemes i reptes que han d'atendre les ciutats d'avui dia, des de les infraestructures i les comunicacions, passant per la gestió dels residus, l'energia o la provisió de béns i serveis públics. L'aposta per la tecnologia s'ha lligat a una gestió més eficient i sostenible dels recursos, i a una planificació més racional, gràcies a l'abundància de dades sobre consum, hàbits, conductes, etc. que avui en dia es poden recol·lectar fàcilment a través de les tecnologies de la informació.

Ara bé, l'aplicació i l'ús intensiu de les TIC en la gestió de les ciutats planteja tot un seguit de reptes que depassen el seu component estrictament tècnic. En efecte, la tecnologia obre nous espais que encara no estan regulats o delimitats pel dret, i obliga a redefinir i repensar alguns conceptes com la privacitat, la propietat o la frontera privat/públic. D'altra banda, la tecnologia suposa també una nova interfície en la relació entre els diferents actors urbans, singularment entre el ciutadà i l'administració. Les TIC posen en qüestió les dinàmiques organitzatives tradicionals, a l'hora

que permeten d'imaginar noves formes de participació i implicació ciutadanes.

Aquests aspectes més vinculats amb la dimensió jurídica i política del fenomen van configurar l'eix central del debat. El Congrés va comptar amb la participació de quatre ponents convidats especialistes en la matèria, que, en format de conferència, van introduir i abordar la qüestió des de diferents perspectives. Aquestes conferències van aportar una visió global i transversal del tema amb aportacions de diferents disciplines acadèmiques, des de les ciències computacionals fins a la politologia, el dret o la criminologia.

Des d'una òptica més tecnològica, la conferència de l'investigador Daniele Quercia «*Networked New Urbanism*» va incidir en la possibilitat de recrear la percepció psicològica de la ciutat per part dels seus habitants. A través de la recollecció de dades en dispositius connectats a Internet i en xarxes socials, es poden construir mapes que reproduïxin no ja l'espai físic sinó la manera com els individus senten, veuen i experimenten l'espai urbà col·lectivament. La informació sobre la percepció psicològica i sensorial de les ciutats està estretament lligada amb el benestar de les persones i pot aportar dades rellevants per a la planificació i per al disseny de polítiques públiques d'urbanisme.

La intervenció de Wim Vanobberghen, investigador de la Vrije Universiteit Brussel, sota el títol de «*The Politics of Governance, Citizen Participation and the City: is the smart revolution on its way?*» va posar de manifest la necessitat de no limitar el fenomen *smart city* a una qüestió tan sols tecnocràtica, amb un disseny orientat de dalt cap a baix (*top-down*). Més enllà de la millora en l'eficàcia i l'eficiència en els processos, és convenient incorporar la dimensió participativa del ciutadà, per exemple en el codisseny i en la coproducció de serveis, per tal que els projectes i serveis urbans s'adeqüin millor a les necessitats, demandes i preferències ciutadanes.

La conferència del professor E.J. Koops, de la Universitat de Tilburg, va alertar sobre el problema jurídic de la privacitat en el nou entorn tecnològic. Amb el títol de «*Physical and Online Privacy: fundamental challenges for level frameworks to remain relevant*», la conferència va subratllar l'obsolescència del concepte tradicional de privacitat, entès com a protecció de la vida privada, arran de la ubicuïtat de la tecnologia i el desdibuixament de la frontera entre allò públic i allò privat en el món digital. En aquest sentit, va exhortar a redefinir i repensar què és la privacitat i com

protegir-la jurídicament tenint en compte els paràmetres, les restriccions i els condicionants del context tecnològic actual.

Finalment, Juan José Media, professor de Criminologia de la Universitat de Manchester, va centrar-se en l'ús i l'aplicació de la tecnologia per a la monitorització i predicció de delictes a través de l'anàlisi de *big data*, en la conferència que va dur per títol «*Crime Mapping and the Smart City*». Les TIC generen avui dia grans quantitats de dades que poden ser de gran utilitat per a l'activitat professional dels cossos policials. L'anàlisi computacional i estadística d'aquesta informació permet detectar regularitats i patrons de comportament, aplicables per exemple al càlcul de probabilitats que es cometin actes delictius en diferents zones de la ciutat, la qual cosa facilita una gestió més eficient i eficaç dels recursos públics.

A més de les quatre conferències centrals, el Congrés es va estructurar en cinc *panels* de comunicacions (organitzats en sessions paral·leles), dues taules rodones i una conferència de cloenda a càrrec de Jordi Borja, professor emèrit dels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya, que va tancar l'acte amb una reflexió sobre la gestió de l'urbanisme.

En els diferents *panels* es van presentar fins a un total de vint comunicacions per part d'investigadors i d'experts, tant de l'àmbit nacional com internacional, agrupats en els cinc eixos temàtics següents: *smart cities*; Internet, política i societat; govern obert i transparència; privacitat i protecció de dades; i privacitat i drets fonamentals. Les comunicacions han estat publicades en format electrònic en el llibre d'actes del Congrés. Per la seva banda, les dues taules rodones van permetre l'intercanvi d'opinions entre el món acadèmic i professional. Una primera taula va tractar la intersecció i els punts de conflicte entre el dret i la tecnologia en el marc de les *smart cities* amb la participació de juristes i tecnòlegs, mentre que la segona va debatre sobre els reptes de les *smart cities* des de la pràctica professional.

Un any més, doncs, el Congrés Internacional d'Internet Dret i Política, amb l'impuls dels Estudis de Dret i Ciència Política de la Universitat Oberta de Catalunya, ha estat un punt de trobada d'acadèmics, investigadors i professionals per reflexionar i debatre sobre la revolució de les TIC; un fenomen que exigeix no tan sols la mirada del tecnòleg sinó també la participació crítica i activa de juristes, politòlegs, criminòlegs i d'altres estudiosos de les ciències socials, els quals no poden quedar al marge d'una de les majors transformacions que està vivint la nostra societat.

Citació recomanada

BALCELLS, Joan (2015). «*Regulating Smart Cities*, 11è Congrés Internacional d'Internet Dret i Polit ca». *IDP. Revista d'Internet, Dret i Polit ca*. Número 21, p gs. 1-3. UOC. [Data de consulta: dd/mm/aa] <http://journals.uoc.edu/index.php/idp/article/view/n21-balcells/n21-balcells-pdf-ca> <http://dx.doi.org/10.7238/idp.v0i21.2805>

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes -llevat que s'indiqui el contrari- a una llicència de Reconeixement-Sense obres derivades 3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que citeu l'autor, la revista i la institució que els publica (IDP. *Revista d'Internet, Dret i Polit ca*; UOC); no en feu obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/es/deed.ca>.

Sobre l'autor

Joan Balcells
 jbalcells@uoc.edu

Professor dels Estudis de Dret i Ciència Polit ca
 Universitat Oberta de Catalunya
<http://www.uoc.edu/webs/jbalcells/CA/curriculum/>

Av. Carl Fiedrich Gauss, 5
 08860 Castelldefels
 www.uoc.edu

